

ระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้า

นางสาว สุวรรณี ตันตวงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-560-912-9

008025

i 18095902

8

THE COST ACCOUNTING SYSTEM OF THE TEXTILE ORGANIZATION

MISS SUWANEE TANTIWONG

Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-560-912-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ระบบบัญชีต้นทุนของ องค์การทอผ้า

โดย นางสาว สุวรรณี ตันตวงษ์

ภาควิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา นางศศิมา หังสุบุตร

อาจารย์ วันเพ็ญ กฤตผล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สุวรรณี ตันตวงษ์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

กรรมการ

(อาจารย์ อรพินธุ์ ขำดีฮัปลัร)

กรรมการ

(นางศศิมา หังสุบุตร)

กรรมการ

(อาจารย์ วันเพ็ญ กฤตผล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้า
 ชื่อผู้ผลิต นางสาว สุวรรณี ตันตวงษ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา นางศศิธร ทั้งสุบุตร
 อาจารย์วันเพ็ญ กฤตผล
 ภาควิชา การบัญชี
 ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

องค์การทอผ้า เป็นรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมซึ่งผลิตบุทผ้าฝ้ายประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าตามความต้องการของส่วนราชการ อยู่ในความควบคุมของกรมการอุตสาหกรรมทหาร กระทรวงกลาโหม สืบตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาสืบตั้งองค์การทอผ้า พ.ศ. 2498 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1. สืบตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเส้นใยและทอผ้าทุกชนิด
2. ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมเส้นใยและทอผ้าทุกชนิด

ในปีฉบับขององค์การทอผ้ามีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2512 เป็นต้นมา และยังประสบกับปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตมีคุณภาพต่ำและขายไม่ออก เป็นเหตุให้เงินทุนจมอยู่ในรูปของสินค้าคงเหลือ ทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวขององค์การทอผ้าคือการเปลี่ยนเครื่องจักรปั่นด้ายโรงงานกรุงเทพฯ ใหม่ เพื่อการผลิตเส้นด้ายที่มีคุณภาพและต้นทุนการผลิตต่ำโดยจะดำเนินการผลิตในปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นไป นอกจากนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องปรับปรุงงานในทุกด้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการผลิตและการขาย ซึ่งต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับภาวะตลาด ภาวะเศรษฐกิจและนโยบายรัฐบาล ฯลฯ โดยการแก้ไขระบบบัญชีและงานอื่น ๆ ให้สอดคล้องกัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาถึงระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้า โดยการรวบรวมข้อมูลจาก

เอกสารและรายงานต่าง ๆ ตลอดจนการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในทุกฝ่ายทั้ง หน่วยงาน กรุงเทพฯ และ หน่วยงานพิชญุโลก เพื่อพิจารณา ข้อบกพร่อง และ ข้อดี ของ ระบบบัญชี เดิม ที่ ใช้ อยู่ใน ปัจจุบัน อันจะ นำมา ใช้ ประโยชน์ ในการ วาง ระบบบัญชี ใหม่ โดย จะ ยังคง รักษา ส่วน ที่ ดี ไว้ และ ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่อง เพื่อให้ เป็น ระบบบัญชี ที่ มี ประสิทธิภาพ ช่วย ในการ ควบคุม วางแผน วิเคราะห์ และ ตัดสินใจ ใน ปัญหา ต่าง ๆ

ผลจากการศึกษาปรากฏว่าวิธีการคิดต้นทุนการผลิตในปัจจุบันองค์การทอผ้าใช้ระบบบัญชี- ต้นทุนจริง ทำให้การรายงานผลล่าช้า ฝ่ายบริหารไม่อาจจะใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน หรือลดต้นทุนได้ เพราะทราบแต่เฉพาะต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น จึงได้เสนอแนะให้ใช้ระบบบัญชี ต้นทุนมาตรฐาน เพื่อที่จะเปรียบเทียบต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดและหาสาเหตุของ ผลต่างนั้นแล้วรายงานให้ฝ่ายบริหารทราบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อ- บกพร่องต่าง ๆ ได้ โดยในขั้นแรกให้ใช้ต้นทุนมาตรฐานในลักษณะของสถิติก่อน ต่อเมื่อข้อมูลต้นทุน- มาตรฐานนั้นเชื่อถือได้ว่าสมเหตุผลจึงนำต้นทุนมาตรฐานที่กำหนดขึ้นมาบันทึกในสมุดบัญชี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Cost Accounting System of The Textile Organi-
 zation

Name Miss Suwanee Tantiwong

Thesis Advisor Mrs. Phisamorn Tangsubutra
 Mrs. Wanpen Krittaphol

Department Accountancy

Academic Year 1981

ABSTRACT

The Textile Organization is a state enterprise, producing textile product in order to meet the demand of concerned government agencies. The Organization, controlled by Armed Forces Industrial Department, Ministry of Defence, was established in A.D. 1955 by a Royal Decree with two main objectives as follow:

1. To set up a weaving mill for the production of woven yarn and other textile products.
2. To engage in business concerning the textile industry.

At present, the Organization is facing problems of insufficient working capital as the Government has stopped subsidising the Organization since 1969. Furthermore, with high production cost and low quality of the finished product, sales turnover has decreased which worsen the whole situation as part of capital was tied up with those unsold inventory. To solve the problem of high production costs, the old spinning machine at Bangkok mill was replaced, and the operation of the new machine was planned for 1982. However, to enable the Organization to operate more

effectively, the management must find ways and means to improve the efficiency of work at all levels, particularly the production and marketing activities which are facing rapidly changing economic environment as well as changing Government policy, etc. Recommendation was thus made for the improvement project such as revision of accounting system and other related activities.

This thesis studied the present cost accounting system of The Textile Organization. All data and information concerning the study were collected from reports and other documents, and also, from personal interview with officials of the mill both in Bangkok and Pitsanuloke. The study would give a guideline on the pros and cons of the system and find out how an effective cost accounting system could be set up so that the Organization could use information provided in controlling, planning, analysing and making decisions.

From the study, it was found that The Textile Organization currently used actual costing system which was inappropriate for controlling purposes. In the author's opinion, the Organization should develop the Standard Cost System for controlling production cost. With standard cost system the management can compare the ended result with the standard and check for the causes of variances whether it be favourable or unfavourable. At first, standard cost can be used statistically to compare with actual cost. Afterwards, after having allowed sufficient time for standard cost to be satisfactorily developed, standard cost can then be used as a basis in recording for accounting purposes whereby report of variances between standard and actual cost can be readily rendered to management for their use in controlling and decision-making.

สถิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดเริ่มต้นจากท่านศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ให้ข้อคิดและคำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ต้องขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณศิริศมร ทั้งคู่บุตร ผู้อำนวยการกองบัญชีและสถิติ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการผู้แทนกระทรวงการคลัง ในคณะกรรมการองค์การทอผ้า และอาจารย์ วันเพ็ญ ภฤตผล กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือและแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบพระคุณ ร้อยตำรวจเอก ผนอม คู่ขล้าตราช ผู้ผู้อำนวยการองค์การทอผ้า คุณสุมาลี อุ่นเรือน หัวหน้าฝ่ายบัญชีและการเงิน นาวาอากาศโท สัมพงศ์ นุชหมอน ผู้ตรวจสอบ ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองผู้อำนวยการ เลขานุการ ผู้จัดการโรงงานกรุงเทพ ผู้จัดการโรงงานพิษณุโลก หัวหน้าฝ่ายทุกท่าน และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการค้นคว้า ตลอดจนท่านที่มีได้กล่าวนามถึงซึ่งมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา จึงขอขอบพระคุณทุกท่าน ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
รายการรูปประกอบ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ปัญหาในการศึกษา	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
- วิธีการศึกษาค้นคว้า	4
- ขอบเขตของการศึกษา	5
- ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา	6
✓ บทที่ 2 สภาพการดำเนินงานโดยทั่วไปขององค์การทอผ้า	7
✓ - ประวัติการก่อตั้งองค์การทอผ้า	7
✓ - การบริหารงาน	20
✓ - การติดต่อการค้า	24
✓ - วิธีการดำเนินงาน	43
บทที่ 3 ระบบบัญชีขององค์การทอผ้าที่ใช้ในปัจจุบัน	69
✓ - ลักษณะของระบบบัญชีที่ใช้ในปัจจุบัน	69
- การเก็บข้อมูลและการบันทึกทางด้านวัตถุดิบ	104
- การเก็บข้อมูลและการบันทึกทางด้านค่าแรง	114
- การเก็บข้อมูลและการบันทึกทางด้านค่าใช้จ่ายโรงงาน	125
- การเก็บข้อมูลและการบันทึกทางด้านผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป	141

บทที่ 3	(ต่อ)	
	- ปัญหา ของระบบบัญชีที่ใช้ในปัจจุบัน	143
บทที่ 4	ระบบบัญชีต้นทุนใหม่	148
	- ระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน	151
	- การกำหนดมาตรฐาน	154
	✓ - แผนผังบัญชี	168
	- วิธีการลงบัญชีในระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน	174
	- งบประมาณการผลิต	179
	- การบันทึกบัญชีและรายงานผลต่างระหว่างต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงและต้นทุน มาตรฐาน	185
	- การรายงานผลการปฏิบัติงาน	192
	- ประโยชน์ของต้นทุนมาตรฐาน	213
	- ข้อเสนอแนะ	215
บทที่ 5	บทสรุป	226
	บรรณานุกรม	229
	ภาคผนวก	231
	ประวัติการศึกษา	234

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	รายละเอียดการดำเนินงานและยอดเงินส่งคงเหลือ	19
2	อัตราค่าจ้างของพนักงานประจำรายวันขององค์การทอผ้า	153

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
1	ผังการคัดองค์การทอผ้าเดิม	25
2	ผังการคัดองค์การทอผ้าปัจจุบัน (สำนักงานวิทยากร)	28
3	ผังการคัดองค์การทอผ้าปัจจุบัน (โรงงาน)	29
4	ผังแสดงขั้นตอนการผลิต - บั่นด้าย	54
5	ผังแสดงขั้นตอนการผลิต - ทอผ้า	56
6	ผังแสดงขั้นตอนการผลิต - ฟอกย้อมและแต่งสำเร็จ	60
7	ผังแสดงขั้นตอนการผลิต - สีสี่	62
8	ผังแสดงขั้นตอนการผลิต - ผักก๊อช	63
9 ✓	ใบนำของออก	65
10 ✓	ใบสั่งของ	66
11 ✓	ใบสั่งทำผลิตภัณฑ์	71
12 ✓	ใบเบิกจ่ายวัสดุ	73
13 ✓	ใบขออนุมัติจัดซื้อ	74
14	ใบขออนุมัติจัดซื้อกรณีวงเงินมากกว่า 5,000.- บาท	75
15 ✓	ใบสั่งซื้อ	80
16 ✓	ใบรับของ	82
17 ✓	ใบสำคัญจ่าย	83
18 ✓	บัญชีวัสดุ	85
19 ✓	บัตรวัสดุ	86
20	ผังแสดงความสัมพันธ์ของบัญชีแยกประเภทในการบันทึกต้นทุนการผลิต (โรงงาน- กรุงเทพฯ)	87
21	ผังการคัดองค์การทอผ้าปัจจุบัน (บัญชี)	99
22 J	รายงานการใช้วัสดุ	106

รูปที่	หน้า
23 / รายงานการเบิกจ่ายพัสดุของฝ่ายต่าง ๆ	109
24 ✓ รายงานแยกประเภทของใช้ตามหน่วยงาน	110
25 ✓ รายงานสรุปผลิตภัณฑ์ที่เบิกจ่ายจากคลังพัสดุไปใช้	111
26 ✓ บัตรลงเวลาทำงาน	115
27 ✓ บันทึกเวลาประจำวัน	116
28 ปัญชีเวลาของช่าง	118
29 รายงานผลผลิตและ INCENTIVE	119
30 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตน้ำดื่ม	132
31 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตไฟฟ้าแสง	133
32 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตน้ำอ่อน	134
33 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตไอน้ำ	135
34 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตไฟแสงสว่าง	136
35 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ต้นทุนผลิตความเย็น	137
36 ผังแสดงการคัดสรรค่าใช้จ่ายโรงงานพิษณุโลก - ค่าใช้จ่ายอำนวยการ	138
37 ✓ ใบนำส่งพัสดุ	142
* 38 บัตรต้นทุนมาตรฐาน	167
39 ความสัมพันธ์ของบัญชีแยกประเภทในระบบต้นทุนมาตรฐาน	178
40 ✓ รายงานวัตถุดิบเบิกใช้	195
41 ✓ รายงานประสิทธิภาพแรงงานประจำวัน	196
42 ✓ รายงานเวลาเป็สองเปล้าประจำวัน	197
43 ✓ รายงานผลการผลิตประจำวัน	198
44 ✓ รายงานค่าใช้จ่ายประจำฝ่าย	199
45 ✓ รายงานเปรียบเทียบรายจ่ายกับงบประมาณ	200
46 ✓ รายงานผลต่างราคาซื้อวัตถุดิบ	201
47 งบกำไรขาดทุน	202

รูปที่		หน้า
47.1	รายละเอียดประกอบงบกำไรขาดทุน	203
47.2	รายละเอียดประกอบงบกำไรขาดทุน	204
47.3	งบต้นทุนการผลิต	205
47.4	รายละเอียดประกอบงบต้นทุนการผลิต	206
47.5	รายละเอียดประกอบงบต้นทุนการผลิต	207
47.6	รายละเอียดประกอบงบต้นทุนการผลิต	208
47.7	รายงานผลผลิต	209
47.8	รายงานเปรียบเทียบต้นทุนผลิตภัณฑ์	210
48	งบแสดงฐานะการเงิน - งบดุล	211
48.1	งบแสดงฐานะการเงิน - งบดุล	212
49 ✓	กระตาดำการวิเคราะห์ผลต่างปริมาณวัตถุดิบ	217
50 /	กระตาดำการวิเคราะห์ผลต่างราคาวัตถุดิบ	218
51 ✓	กระตาดำการวิเคราะห์ผลต่างเวลา	219
52 ✓	กระตาดำการวิเคราะห์ผลต่างอัตราค่าแรง	220
53 ✓	กระตาดำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายโรงงาน	221
54 ✓	รายงานแสดงผลการวิเคราะห์ผลต่างวัตถุดิบ	222
55 ✓	รายงานแสดงผลการวิเคราะห์ผลต่างค่าแรง	223
56 /	รายงานแสดงผลการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าใช้จ่ายโรงงานสัดส่วนและค่า- ใช้จ่ายจริง	224
57 /	รายงานสรุปต้นทุนผลิตภัณฑ์	225